

AKO POUŽIŤ VERMIKOMPOST?

Vermikompost má na pestované rastliny biostimulačný účinok. To sa prejaví v zlepšenom vývoji a raste celej rastliny, lepším príjmom minerálnych látok a živín celou rastlinou, zvýšení schopnosti adaptácie a odolnosti voči stresom (zmena teploty, presádzanie rastliny atď.). Pravidelným používaním vermikompostu zamedzujeme vzniku hubových ochorení a posilňovaním rastlín aj výskytu živočíšnych škodcov.

Môžeme ho použiť hlavne v pevnom stave, či už ho pridáme priamo na povrch pôdy alebo ku koreňom rastlín, prípadne ho môžeme zmiešať s pôdou v pomere 1 diel kompostu s 3 dielmi pôdy.

Na prihnojovanie kvetov a zeleninových kultúr počas vegetácie môžeme použiť aj výluh z vermikompostu a to v pomere 60 g vermikompostu na liter vlažnej vody (dažďovej alebo odstátej vodovodnej – bez chlóru). Zmes necháme za občasného miešania 24 hodín vylúhovať. Získaný roztok použijeme ako postrek na listy alebo zálievku.

Podobný roztok z 10 g vermikompostu na liter vody možno použiť na hydroponické pestovanie. Roztok treba vymeniť každých 20 dní.

V ovocinárstve sa dobre uplatnil vermikompost pri sadení a presádzaní stromov. Pridaním vermikompostu do jamy ku koreňom stromčeka predchádzame riziku jeho odumretia.

Na hnojenie môžeme použiť aj zachytenú prebytočnú tekutinu, ktorú je potrebné zmiešať s čistou vodou v pomere 1:1. Tento roztok môžeme použiť na zalievanie ovocných a okrasných kríkov, ale aj izbových kvetov.

NAJČASTEJŠIE PROBLÉMY

Problém	Dôvod a riešenie
pleseň na zvyškoch biologického odpadu	zvyšky nie sú celkom zahrabané do podstielky – napadnuté časti odstrániť a zvyšok zakryť
vínne mušky	nedostatočne zakrytý kompostovaný substrát
zápach	nevhodné zloženie, prevlhčenie alebo príveľké množstvo biologického odpadu – primiešať do substrátu suchší materiál, znížiť množstvo pridávaného materiálu
dážďovky hynú alebo vyliezajú zo substrátu	nevyhovujúce životné podmienky – teplota, vlhkosť, pH, nevhodná alebo nedostatočná potrava alebo podstielka, nedostatok priestoru – odoberte vzniknutý kompost, skorigujte vlhkosť, upravte „jedálniček“, prispôbte veľkosť nádoby množstvu dážďoviek a množstvu biologického odpadu

NA ZÁVER

Nechajte sa inšpirovať týmto letákom a začnite kompostovať pomocou dážďoviek na záhrade, v byte, v škole alebo v práci. Pripojte sa k stále narastajúcemu množstvu ľudí, ktorým nie je ľahostajné, čo sa deje v ich okolí a aktívne spolu priložme ruky, čas a um k úsiliu o lepšie a krajšie životné prostredie.

Kontaktujte nás, ak potrebujete pomôcť, máte záujem o viac informácií o odpadoch, kompostovaní alebo inej téme súvisiacej s odpadmi a toxickým znečistením, alebo navštívte naše internetové stránky www.priateliazeme.sk/spz, www.kompost.sk a www.nulaodpadu.sk.

Podporte aktivity Priateľov Zeme – SPZ aj finančne. Aj akýkoľvek jednorazový alebo pravidelne sa opakujúci príspevok nám pomôže rozširovať medzi ľudí myšlienku dobrovoľnej skromnosti, ochrany životného prostredia a správneho hospodárenia s odpadmi založenom na predchádzaní vzniku odpadov, triedenom zbere odpadov a zmysluplnom využívaní biologických odpadov v mieste jeho vzniku.

P. O. BOX H – 39, 040 01 Košice
Telefón: 0903 772 323
E-mail: spz@priateliazeme.sk
www.priateliazeme.sk/spz
www.kompost.sk
www.nulaodpadu.sk
Č. účtu: SK96 3100 0000 0043 5005 4728

Tento leták v roku 2018 pripravili Priatelia Zeme – SPZ v rámci projektov „Škola udržateľnosti“ podporeného Európskou úniou a „Škola udržateľnosti V4“ podporeného Medzinárodným vyšehradským fondom.

Občianske združenie Priatelia Zeme – SPZ ďakujú za finančnú podporu od Európskej únie. Za obsah tohto letáku a s ním súvisiace materiály zodpovedajú Priatelia Zeme – SPZ. V žiadnom prípade nereprezentujú oficiálne stanovisko Európskej únie, ktorá nezodpovedá za žiadne použitie informácií z tohto letáku alebo s ním súvisiacich materiálov.

Vytlačené na 100 % recyklovanom papieri. ♻️

dážďovkový kompost pre domácnosť a záhradu

Priatelia
Zeme
SPZ

VERMI- KOMPOSTOVANIE

Najväčšou výhodou vermikompostovania je, že nepozná takmer žiadne obmedzenia. Kompostovať s dážďovkami môžeme pár kilogramov, ale aj stovky ton biologického odpadu; v debničkách na terase, balkóne, v pivnici či kuchyni, v záhrade, ale aj na veľkých priemyselných kompostárňach.

ČO JE VERMIKOMPOSTOVANIE?

Je to kompostovanie pomocou dážďoviek, ktorého výsledným produktom je vermikompost. Princíp výroby vermikompostu je založený na schopnosti dážďoviek premieňať vo svojom tráviacom trakte organickú hmotu, pričom vylučujú látky bohaté na živiny.

AKÉ DÁŽĎOVKY POUŽIŤ?

Z dážďoviek, ktoré sa u nás prirodzene vyskytujú, to je **dážďovka hnojná** (*Eisenia foetida*), žijúca vo vrchných vrstvách odumierajúcej vegetácie, v kopách kompostu a v hnoji. Rozpoznať ju môžeme podľa jemných pásov (striedajúce sa žlté a tmavo červeno-hnedé pružky). U nás najbežnejšia dážďovka zemná (*Lumbricus terrestris*) na chov nie je vhodná. Výhodnejšie je však použiť dážďovky *Eisenia andrei* a *Lumbricus rubellus*, ktoré sa dajú kúpiť od chovateľov pod obchodným názvom **kalifornské dážďovky**. Oproti našim dážďovkám sú zdravšie a rýchlejšie sa rozmnožujú. Dážďovky neznášajú slnko, sucho, nízke a vysoké teploty. Optimálna teplota pre ich chov je 18 až 25 °C. Preto sa im bude dariť aj v domácnosti. Treba ich chrániť pred krtmi, vtákmi, hrabošmi, ktorí sú ich prirodzenými predátormi.

NÁDOBA NA VERMIKOMPOSTOVANIE

Potrebuje vhodnú nádobu z pevného nepriehľadného materiálu s priliehavým vekom (chráni pred vysúšaním a vinnými muškami), dostatočne priestrannú s drenážnymi otvormi na dne nádoby (na odvod prebytočnej vlhky). Pod nádobu je vhodné dať misku na zachytávanie odtekajúcej prebytočnej vlhkosti. Takto zachytenú vodu použijeme ako hnojivo.

Interiérové vermikompostéry

Takúto nádobu si môžeme vyrobiť sami, alebo si ju môžeme kúpiť. Nádoba môže byť jednoposchodová, ale pre lepšie využitie priestoru a intenzívnejšie kompostovanie je výhodnejšie použiť viacposchodovú nádobu. Pri nej je vhodné, aby bolo dno jednotlivých poschodí perforované (okrem úplne spodnej nádoby). Perforácia zabezpečuje odtok prebytočnej vody, voľný pohyb dážďoviek a prevzdušňovanie kompostovaného materiálu.

Nádoba nemusí byť vysoká, pretože aktivita dážďoviek je závislá od plochy povrchu. Stačí rozmer napr. 40x40x15 cm. Môže byť vyrobená z dreva alebo z plastu. Drevo má dobré izolačné vlastnosti, no postupne začne tiež prehnávať. Plastové sú odolnejšie a lepšie sa čistia. Nádobu môžeme umiestniť na chodbu, balkón (pokiaľ nemrzne), do garáže, dielne, pivnice, kancelárie, kuchyne alebo v školskej triede. Nesmie však byť na priamom slnku (aby nedošlo k prehriatiu a vysušovaniu substrátu). Ak chcete kompostovať na záhrade bez použitia nádoby len na voľnej uloženej kope, nezabudnite na spodnú stranu kopy dať pletivo, ktoré zabráni krtom a hrabošom prístupu k dážďovkám. Celková plocha nádoby je daná množstvom odpadu. Na 1 kg odpadu je potrebná plocha cca 0,2 m².

PODSTIELKA

Tá slúži na udržanie vlhkosti a ako "bydlisko" pre dážďovky. Mala by byť vysoká 2 až 3 cm. Dávame ju na každé poschodie. Je možné použiť: staré lístie, seno, slamu, hobliny, navlhčený roztrhaný novinový papier alebo kartón. Veľmi dôležitá je dostatočná vlhkosť, na ktorú sú dážďovky veľmi citlivé. Vlhkosť podstielky by mala byť taká, že keď ju stlačíme v dlani, medzi prstami sa nám objaví niekoľko kvapiek vody. Po otvorení dlane zostane materiál v stlačenom tvare.

Dážďovky majú veľmi radi lístie. Ak môžete, tak ho do podstielky uprednostnite. Lístie však len slabso absorbuje vlhkosť a preto je dobré ho kombinovať napr. s natrhávaným kartónom alebo slamou.

AKO A ČÍM KRMIŤ?

Vhodnou potravou pre dážďovky je rastlinný odpad (šupy a zvyšky z ovocia a zeleniny, vylúhovaný čaj aj s vreckami, kávová usadenina, tráva, seno, lístie, hobliny, piliny...), ale aj rozdrvené vajcové škrupiny, zvyšky chleba a pečiva.

Nevhodnou potravou sú kosti, mäso, ryby, mliečne výrobky, zvyšky mastných jedál, oleje a iné tuky. Treba dať pozor na vysoký obsah soli a materiály, ktoré by mohli byť kontaminované zvyškami chemických postrekov.

Nazbieraný biologický odpad musíme nakrájať/nasekať na max. 5 cm kúsky. Dážďovky je vhodné kŕmiť iba 1 až 2x do týždňa. Nemajú totiž radi čerstvý materiál, preto je vhodné ho nechať odstáť v prevetrávanej nádobe. Takto pripravený materiál postupne zahrabávame do podstielky. Snažme sa, aby bol vždy zakrytý a dostatočne vlhký. Odpad, ktorý trčí z podstielky alebo je veľmi veľký, môže začať zapáchať alebo plesnivieť.

Pri poschodovej nádobe začíname plniť najspodnejšie perforované poschodie. Až keď je do 3/4 plné, položíme na neho ďalšie poschodie tak, aby sa dotýkalo biologického odpadu v predchádzajúcom poschodí, aby sa cez perforované dno zabezpečil voľný pohyb dážďoviek medzi poschodiami.

Pri jednoposchodovej nádobe kŕmime tak, že si nádobu opticky rozdelíme na 2 polovice. Najprv začneme plniť prvú polovicu. Keď je plná, začneme s druhou (do prvej už nič nedávame). Obidve polovice sa musia dotýkať, aby sa mohli dážďovky presunúť z jednej strany na druhú.

KOĽKO DÁŽĎOVIEK POTREBUJEME?

Potrebné množstvo dážďoviek závisí od objemu nami vyprodukovaného biologického odpadu. Ak ho denne vyprodukujeme 0,25 kg, potrebujeme 0,5 až 0,75 kg dážďoviek. Pri dostatku potravy a miesta sa dážďovky rýchlo množia a naopak pri nedostatku ich množenie prestáva. Takto prirodzenou cestou regulujú početnosť svojej populácie. Pre začiatok je výhodné zo začiatku kompostovať v menších priestoroch a s menším množstvom dážďoviek a potravy, a až keď si všetko vyskúšajú a naučia sa kompostovať v malom, môžu prejsť na objem potrebný pre celú domácnosť.

AKO ODOBRAŤ VZNIKNUTÝ KOMPOST?

Ak používame jednoposchodovú nádobu: nahrnieme spracovaný materiál na jednu stranu nádoby a na druhú začneme dávať nový biologický odpad. Dážďovky sa postupne presunú do novovytvorenej hromady – nového zdroja potravy a hotový kompost môžeme z nádoby vybrať.

Ak používame poschodovú nádobu: po naplnení jedného poschodia do cca 3/4, začneme plniť ďalšie poschodie. Keď dážďovky spracujú obsah z jedného poschodia, tak postupne prelezú do ďalšieho poschodia. Tak nám zostane nádoba bez dážďoviek a môžeme z nej pohodlne kompost vybrať.

Na manipuláciu s vermikompostom je vhodné používať nenaostrené nástroje, predídeme tak zbytočnému poraneniu dážďoviek.